

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

מעקב ו דצמבר 2016

1

אנשי קשר:

עו"ד יונתן אוחנה - אנליסט - מעריך דירוג ראשי
yonatano@midroog.co.il

אבי בן-נון - ראש תחום מוסדות פיננסיים
avib@midroog.co.il

בנק דיסקונט בע"מ

אופק: יציב	aa3.il	הערכת איתנות פיננסית של הבנק (BCA)
אופק: יציב	Aa1.il	פיקדונות לזמן ארוך/אג"ח
	P-1.il	פיקדונות לזמן קצר
חובות נחותים קיימים (לא מוכרים לצורך באזל III)		
אופק: יציב	Aa2.il	כתבי התחייבות נדחים (הון משני תחתון)
אופק: יציב	A1.il (hyb)	שטרי הון נדחים (הון ראשוני)

מידרוג מעלה את דירוג האיתנות הפיננסית הפנימית (BCA) של בנק דיסקונט לישראל בע"מ ("הבנק") מדירוג a1.il לדירוג aa3.il. אופק הדירוג יציב.

דירוג הפיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק עולה מדירוג Aa2.il לדירוג Aa1.il באופק יציב והוא ממשיך לגלם הנחת תמיכה חיצונית גבוהה מצד המדינה, של 2 רמות דירוג (נוטשים) ביחס לדירוג האיתנות הפיננסית הפנימית. מידרוג מותירה על כנו דירוג P-1.il לפיקדונות לזמן קצר.

דירוג החובות הנחותים (לא מוכרים לצורך באזל III) עולה כדלקמן: Aa2.il באופק יציב לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני תחתון) ו-A1.il (hyb) באופק יציב לשטרי הון נדחים (הון ראשוני). דירוגים אלו מגלמים את הנחיתות המבנית של חובות אלו ביחס לחוב הבכיר של הבנק, את מדרג הבכירות בין החובות הנחותים עצמם וכן את השפעת מנגנוני ספיגת ההפסדים. כמו כן, דירוג החובות הנחותים מגלם אף הוא הנחה לתמיכת המדינה, אשר להבנתנו אי-ודאות לגבי מידת התמיכה בחובות אלה הוסרה ולכן אופק הדירוג הינו יציב.¹

2

סיכום שיקולים עיקריים לדירוג הבנק

העלאת דירוג האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק ל-aa3.il נתמכת בשיפור מתמשך באיכות תיק האשראי, שיפור התומך ביכולת השבת הרווחים העתידית של הבנק ובפוטנציאל בניית הכרית ההונית וזאת במקביל לצמיחה בתיק ובניגוד לשנים קודמות, תוך המשך שינוי תמהיל התיק ומיקוד קמעונאי וללא הקלה בחיתום. מדדי הסיכון בתיק ביחד עם הכרית לספיגת הפסדים צפויים הולמים לדירוג החדש ותומכים בביצועי תיק האשראי לאורך המחזור. להערכת מידרוג, מדדי הסיכון בתיק וכריות ספיגת ההפסדים הצפויים יוותרו בטווח ההולם לדירוג החדש בטווח הזמן הקצר והבינוני, בשל השינוי המתמשך בתמהיל התיק. בנוסף העלאת הדירוג משקפת גם את פוטנציאל הצמיחה בתיק האשראי לאחר חיזוק מבנה ההון, אשר יתרום לבסיס ההכנסות ואת פוטנציאל ההתייעלות התפעולית, אשר ירסן את המשך זחילת השכר והסביבה העסקית המתאגרת. חיזוק הכרית ההונית, כפי שמשקף ביכולת ספיגה טובה יותר של תרחישי הקיצון שערכה מידרוג, תומכת גם כן בדירוג החדש ביחד עם השיפור ביחסי הלימות ההון ועמידה במרחק סביר מהפער הרגולטורי, אשר תורמים גם לשיפור הגמישות העסקית של הבנק.

בנוסף, נתמך הדירוג בפרופיל עסקי טוב יחסית נוכח: מותג חזק, נתחי שוק משמעותיים, בסיס לקוחות רחב ופיזור מקורות הכנסה, אשר תורמים גם ליכולת השבת הרווחים של הבנק. הבנק הינו בנק אוניברסאלי ובנוסף לפעילות תיווך פיננסי, מספק ללקוחותיו קשת רחבה של שירותים בנקאיים. הבנק מאופיין במדיניות ניהול סיכונים שמרנית יחסית התומכת בפרופיל הסיכון, כאשר לאורך השנים חל שיפור (בדומה למערכת) במינוף, תוך הטיית תמהיל התיק לסגמנט הקמעונאי, התורם לשיפור פרופיל הסיכון של הבנק. בנוסף, מאופיין הבנק בפרופיל נזילות גבוה, נוכח מבנה מקורות נח, רחב ומפוזר ומלאי נכסים נזילים משמעותי.

¹ לפירוט אודות השיקולים העיקריים בהערכתנו לתמיכת המדינה בחובות הנחותים ראו ייצוב אופק הדירוג לחוב הנחות במערכת הבנקאות המקומית, דוח מיידי דצמבר 2016. הדוחות מפורסמים באתר מידרוג: www.midroog.co.il

מנגד, רמת הריכוזיות בתיק האשראי עדיין גבוהה ביחס לכריות הספיגה (בדומה לקבוצת השוואה?) ומהווה משקולת לפרופיל הסיכון של הבנק ולאיכות הנכסים ומגבירה את הסיכון להתממשות סיכונים סיסטמטיים.

שיעורי הרווחיות של הבנק, המשקפים להערכת מידרוג כרית ביטחון ראשונה כנגד הפסדים (צפויים ושאנים צפויים), נמוכים יחסית לקבוצת השוואה ומעיבים על דירוג הבנק. כרית זו, תנודתית ומוגבלת על-ידי מבנה הוצאות קשיח ויעילות תפעולית נמוכה, אשר מקטינה את מרווח התמרון אל מול סביבה עסקית מאתגרת. להערכת מידרוג, יחסי הרווחיות של הבנק לאורך המחזור הכלכלי יוסיפו להיות נמוכים ביחס לדירוג, למרות יישום של מספר תכניות התייעלות. הבנק יישם במהלך השנים 2014-2015 תכנית התייעלות במסגרתה נסגרו מס' סניפים וצמצמו כ-1,000 משרות (10% מכ"א של הבנק), תכנית שהובילה לריסון מבנה ההוצאות (בניטרול הוצאות חד-פעמיות בק"ע תכנית התייעלות) ומצביעה על שיפור ביכולת הביצוע של הבנק. במהלך שנת 2016, הבנק החל ביישום תכנית התייעלות נוספת הכוללת המשך צמצום שטחים ומשרות וזאת לצד הסכם שכר חדש המעניק גמישות ניהולית גבוהה יותר וצמצום מסוים ב"טייס האוטומטי" האפקטיבי. סה"כ, החל משנת 2014 ועד לשנת 2021 צפוי הבנק לצמצם את כ"א בכ-2,000 משרות, המהוות כ-20% מכ"א בקבוצה. להערכת מידרוג, מהלכי הבנק, לצד השיפור ביכולת הביצוע, עשויים לתרום לריסון מסוים בהיקף ההוצאות, אולם להערכתנו בטווח הזמן הקצר-בינוני היעילות התפעולית תיוותר נמוכה ביחס לדירוג ושיפור כרית הרווחיות ומבנה ההוצאות יוסיף להיות האתגר המרכזי של הבנק.

תרחיש הבסיס של מידרוג מניח המשך סביבה עסקית מאתגרת בעיקר נוכח המשך סביבת ריבית נמוכה המשפיעה לשלילה על המרווח הפיננסי, לכל הפחות עד לרבעון האחרון של שנת 2017, ולאחר מכן הריבית עשויה לעלות באופן איטי בלבד. זאת, לצד צמיחה מתונה של התמ"ג, סביבת אינפלציה נמוכה והמשך תחרות מצד שוק החוב החוץ-בנקאי ורגולציה מעודדת תחרות במקטעים מסוימים. תחת הנחות אלו, צפויה יציבות יחסית במדדי הסיכון בתיק האשראי (עם שונות מסוימת בין הסגמנטים) עם עלייה מסוימת בהוצאות להפסדי אשראי (0.3%-0.4%), כך שבשנת 2017 תשואת הליבה על נכסי הסיכון והתשואה על נכסי הסיכון צפויות לעמוד להערכתנו על 1.2% ו-0.5%, בהתאמה.

הכרית ההונית של הבנק תוסיף להיבנות בשוליים מהגורמים הבאים: (1) רווחים צבורים; (2) המשך שינוי וניהול היקף ותמהיל נכסי הסיכון, תוך המשך שימוש בכלית להפחתת או מיתון נכסי סיכון; תוך הנחת גידול של 3.0%-4.0% בהיקף נכסי הסיכון; (3) חלוקת דיבידנד מתונה (של עד 15%) החל משנת 2017 בכפוף לאישור הפיקוח על הבנקים; (4) גיוס חוב נחות מוכר באזל III (בדומה למערכת) בטווח הזמן הקצר.

דירוג הפיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק "זוכים" להטבה של שתי רמות דירוג (נוטשים) המגלמת את החשיבות המערכתית של הבנק ואת הערכתנו להסתברות גבוהה לתמיכה חיצונית בעת הצורך. דירוג החוב הנחות של הבנק שאינו מוכר לצורך באזל III משקף אף הוא הנחת תמיכה גבוהה מצד המדינה כפי שבא לידי ביטוי באופק היציב של חובות אלו (כפי שמפורט מטה).

אופק הדירוג היציב לדירוג האיתנות הפיננסית הפנימית ולדירוג החוב הבכיר משקף את הערכת מידרוג לכך שהבנק ישמר פרופיל פיננסי הולם לאורך המחזור, תוך שמירה על מדדי הסיכון בתיק האשראי וכריות ספיגת הפסדים בטווח ההולם את הדירוג ובמקביל להמשך צמיחה בתיק האשראי. כמו כן, האופק היציב מגלם את הערכתנו כי הבנק יתקשה לשפר בצורה משמעותית את כריות הרווחיות והיעילות התפעולית בטווח הזמן הקצר.

² פועלים, לאומי, הבינלאומי ומזרחי טפחות.

בנק דיסקונט בע"מ, נתונים פיננסיים עיקריים, במיליארדי ש"ח:

2012	2013	2014	2015	1-9/2015	1-9/2016	
24,100	25,319	31,694	28,518	27,672	25,873	מזומנים ופיקדונות בבנקים
46,001	41,325	37,353	38,935	39,251	37,491	ני"ע
117,611	115,859	120,123	127,216	123,592	139,315	אשראי לציבור, נטו
151,935	148,928	152,903	157,404	152,534	164,892	פיקדונות הציבור
11,838	12,233	12,686	13,288	13,309	14,154	הון עצמי המיוחס לבעלי המניות הבנק
200,880	200,507	207,282	205,260	206,914	213,451	סך נכסים

3,733	3,670	4,054	4,038	3,093	3,154	הכנסות ריבית, נטו [1]
726	580	164	187	89	245	הוצאות להפסדי אשראי
3,257	3,519	3,254	3,053	2,368	2,601	הכנסות שאינן מריבית
5,826	6,018	6,371	5,725	4,299	4,356	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,164	1,171	937	1,366	1,162	1,399	רווח לפני מס
802	874	596	750	680	760	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

5.9%	6.1%	6.1%	6.5%	6.4%	6.6%	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק / נכסים
8.6%	8.9%	9.4%	9.5%	9.5%	9.8%	הלימות ההון לביה
14.3%	13.7%	14.8%	14.3%	14.4%	13.9%	הלימות הון כולל

41.5%	39.9%	40.2%	38.3%	39.2%	34.9%	נזילות [2]
0.40%	0.43%	0.29%	0.37%	0.44%	0.48%	ROA (מוצג בגילום שנתי) [3]
7.1%	7.3%	4.8%	5.8%	7.0%	7.4%	ROE (מוצג בגילום שנתי) [3]
1.39%	1.26%	0.79%	1.11%	1.17%	1.42%	PPP%/AvgRWA [4]
0.62%	0.50%	0.14%	0.15%	0.10%	0.23%	הוצאה להפסדי אשראי/תיק אשראי לציבור
5.9%	5.9%	5.0%	3.7%	4.2%	3.3%	חובות בעייתיים/אשראי לציבור

[1] לפני ההפרשה להפסדי אשראי

[2] מזומן ופיקדונות בבנקים + אג"ח מדינת ישראל וממשלת ארה"ב ובערבות ממשלת ארה"ב לפיקדונות הציבור
 [3] רווח נקי שנתי המיוחס לבעלי מניות הבנק (בזמן t), לממוצע נכסים/ הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק (t,t-1)
 [4] רווח לפני מס + הוצאות להפסדי אשראי (בזמן t), לממוצע נכסי סיכון (t,t-1)

פירוט גורמי מפתח בדירוג האיתנות הפיננסית של הבנק

פרופיל עסקי טוב יחסית, פוטנציאל צמיחה ופיזור מקורות ההכנסה תורמים ליכולת השבת הרווחים של הבנק

בנק דיסקונט הינו הקבוצה הרביעית בגודלה במונחי נכסים (נתח שוק של כ-14.3%, ליום ה- 30.09.2016) והשלישית בגודלה בסך האשראי לציבור ללא הלוואות לדיר (נתח שוק של כ-17.6% ליום ה-30.09.2016), עם נתחי שוק משמעותיים גם בסך תיק האשראי ובבסיס הפיקדונות. אלו נשחקו בשנים האחרונות, גם כתוצאה ממגבלת הון, מגמה אשר השתנתה במהלך שנת 2016 עם שיפור מסוים בנתחי השוק בכלל הסגמנטים, נוכח חזרה לצמיחה, כאשר ההון הרגולטורי, כבר אינו מהווה מגבלה משמעותית לפוטנציאל ההתרחבות ותומך בגמישות העסקית- נתון אשר הינו חיובי לדירוג. פוטנציאל הצמיחה נובע בעיקר מול בסיס הלקוחות הקיים של הבנק, גם נוכח מיקוד ניהולי ושיפור משמעותי ביכולת הביצוע, כאשר צמיחה אורגנית זו עדיפה לגישתו ואינה צפויה לפגום ביכולת החיתום בשל רמת המידע הקיימת על בסיס הלקוחות. יצוין, כי החלק הארי של צמיחת תיק האשראי של הבנק הינו באשראי לפרטיים (במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, היקף האשראי לפרטיים (ללא דיור) והיקף הלוואות לדיר גדלו בשיעורים של 15.9% ו-8.6%, בהתאמה בעיקר אל מול בסיס לקוחותיו הקיים של הבנק), אשר להערכת מידרוג תורם ליציבות ולפיזור ההכנסות, נוכח מאפיינים הטרוגניים.

הפרופיל העסקי נתמך גם בהיותו בנק אוניברסאלי, המספק קשת רחבה של שירותים בנקאיים ופיננסיים, מותג חזק, בסיס לקוחות רחב ומפוזר, רשת סניפים גדולה ובפריסה ארצית וכן הצעת ערך ומעבר לערוצים ישירים הפונים למגוון טעמי הציבור. כל אלו תורמים ליכולת השבת הרווחים של הבנק, לשימור מיצובו לאורך המחזור הכלכלי וליכולתו להתמודד עם שינויים בסביבה העסקית.

להערכת מידרוג, מפת נתחי השוק של הבנקים הגדולים אינה צפויה להשתנות מהותית בטווח הזמן הקצר וזאת חרף מגמה מתמשכת של תחרות על פלח השוק הקמעונאי וה-SME (הן מצד הבנקים והן מצד מוסדות פיננסיים נוספים) וזאת בפרט, נוכח פוטנציאל גידול משמעותי יותר בנכסי הסיכון לאור עמידת הענף ביעדי ההון הרגולטוריים הסופיים ונוכח פוטנציאל תשואות נמוך ותנודתי בשווקים. בטווח הזמן הבינוני-ארוך, עשויה התחרות במערכת להתגבר ותבטא בשחיקה מסוימת בנתחי השוק של שני הבנקים הגדולים, עם יישום מסקנות ועדת שטרומ ביחד עם הקמת מאגר מרכזי לנתוני אשראי צרכני והנמכת חסמי הכניסה באמצעות רפורמות תחרותיות שונות והתפתחות טכנולוגית. נציין, כי עדיין קיימת אי-ודאות גבוהה לגבי מידת ההצלחה של מהלכים אלו, השפעתם על מבנה ורמת התחרות ובפרט מכירת חברות כרטיסי האשראי שבידי שני הבנקים הגדולים. תנאי מפתח להגברת התחרות להערכתנו הינו מבנה ועלות המקורות של הגופים החדשים שבהיעדר יכולת אמיתית להתחרות בעלויות הגיוס רק יחזקו עוד יותר את הבנקים הגדולים במערכת. מחולל התחרות העיקרי, להערכתנו בטווח הזמן הארוך יהיה החדשנות (פינטק וכו'), כאשר בנקים שלא יתאימו את המודל העסקי עשויים לחוות שחיקה משמעותית בפרופיל העסקי.

להערכת מידרוג, הבנק ממוצב בצורה טובה אל מול האימונים בסביבה העסקית בטווח הזמן הקצר והבינוני, אלה עשויים לתמוך בפרופיל העסקי של הבנק ומייצרים לו יתרון תחרותי בדמות הצעת ערך כוללת, בשל שימור החזקתו בחברת כרטיסי אשראי (לפחות בטווח הזמן הקצר והבינוני). כמו כן, בשל גודלו הקמת מאגר נתוני אשראי לכשיקום מהווה פוטנציאל גיוס לקוחות משמעותי עבורו, אולם תרחיש זה אינו חלק מתרחיש הבסיס של מידרוג.

לגישת מידרוג, יציבות הרווחים מהווה אינדיקטור חשוב ליכולת השבת ההכנסות והרווחים מקווי הפעילות העיקריים של הבנק ומשליכה על יכולת הבנק לספוג הפסדים ולשקם פגיעה לא-צפויה בהון העצמי. יציבות הרווחים של הבנק, כפי שמוערכת על-ידי מידרוג אינה בולטת לטובה ביחס לדירוג, בדומה לקבוצת השוואה ומושפעת לשלילה מחשיפה גבוהה למגזר העסקי (עסקים בינוניים ועסקים גדולים), המאופיין בתנודתיות ובחשיפה גבוהה יותר למחזוריות הכלכלית וכן מחשיפה לשוקי ההון ולשערי חליפין. בנוסף, השחיקה בחלקן של ההכנסות הקמעונאיות מסך הכנסות (כ-39% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016, בהשוואה לממוצע של 44.5% בשנים 2013-2015), והשחיקה בשיעור ההכנסות החוזרות (עמלות) מסך ההכנסות, פוגמות גם כן ביציבות הרווחים. להערכת מידרוג בדומה למערכת הבנקאית כולה, תנודתיות הרווחים אינה צפויה להשתנות באופן מהותי בטווח הזמן הקצר והבינוני, נוכח סביבה עסקית מאתגרת, תמורות רגולטוריות ואי הודאות בשווקים הפיננסיים. מנגד, נציין את אסטרטגיית הבנק להמשיך ולהתמקד באשראי קמעונאי, אשר עשוי לתרום למיתון מסוים במדדי התנודתיות ולפוטנציאל השבת הרווחים של הבנק בטווח הזמן הבינוני.

פיזור מקורות ההכנסה של הבנק בין קווי הפעילות העיקריים מוערך על-ידי מידרוג כטוב, ממתן את תנודתיות הרווחיות ומהווה גורם חיובי בדירוג. החלק הארי בהתפלגות ההכנסות והרווח נובע מתחומי הבנקאות והפיננסיים במגזרי הפעילות השונים (בדומה לקבוצת השוואה) ואינו צפוי להשתנות, כך להערכת מידרוג, בטווח הזמן הבינוני.

מדיניות ניהול סיכונים תומכת בפרופיל הסיכון של הבנק

מערך ניהול הסיכונים של הבנק מקיף וכולל מספר עוגנים ומעגלי בקרה ובהם ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, ועדת ניהול סיכונים קבוצתית בראשות מנכ"ל הבנק ומערך עצמאי לניהול סיכונים ובראשו מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. מערכים אלו תומכים בהתוויית מדיניות ניהול הסיכונים, קביעת תיאבון הסיכון של הבנק וניטור ובקרת סיכונים. סיכוני האשראי מנהלים באמצעות מודלי דירוג סטטיסטיים (אשראי הקמעונאי) ומטריצות דירוג המשלבות גם "הערכות מומחה" (אשראי עסקי). הבנק פיתח מודל IRB אשר תומך בניהול סיכון האשראי, משפר את תמחור הסיכונים הגלומים בתיק ואת אלוקציית ההון. כנגד, העמיק הבנק את השימוש במדדי RAROC להקצאת מקורות ותמחור מותאם סיכון, עובדה התומכת בפרופיל הסיכון ומוערכת לחיוב על-ידי מידרוג. יצוין, כי ריכוזיות

האשראי בבנק מוסיפה להיות גבוהה (בדומה למערכת) ומהווה משקולת על פרופיל הסיכון של הבנק, זאת חרף שיפור במדדי הריכוזיות, בדגש על ריכוזיות הליווי, אולם סיכון זה ממותן על-ידי מדיניות מתן האשראי, תהליכי החיתום, הניטור ומדיניות הביטחונות (ידון בהרחבה בפרק על איכות האשראי). סיכוני השוק בבנק נאמדים על-ידי מודל ה-VaR, תחת הנחות שמרניות, בדומה לכלל המערכת הבנקאית וכפעילות משלימה להערכת הסיכון, בוחן הבנק מס' תרחישי קיצון (לרבות תרחישים הוליסטיים) בדרגות חומרה משתנות. להערכת מידרוג, תיאבון סיכון השוק של הבנק נמוך יחסית והולם לדירוג, כפי שבא לידי ביטוי ביחס Stressed VaR מקסימאלי (יחס שחושב ע"י מידרוג הבנק מדווח על חשיפה נמוכה משמעותית) במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 להון ליבה של כ- 6.0% ומגבלת VaR של 450 מיליון ₪ (כ-3% מהון הליבה, נכון ליום 30.09.2016). הבנק שומר על התאמה סבירה בין מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות בבסיסי ההצמדה השונים. סיכון הנזילות של הבנק מנוהל באמצעות מודל פנימי ומנוטר בתדירות יומית. להערכת מידרוג, ניהול הנזילות הולם את פרופיל הסיכון של הבנק, נוכח מבנה מקורות, הכולל בעיקר פיקדונות יציבים ובפיזור רחב (נכון ליום 30.09.2016, כ- 60% מסך הפיקדונות ממשקי בית ובנקאות פרטית), שהוכיחו יציבות לאורך המחזור הכלכלי, תלות נמוכה יחסית בשוק ההון (כ-4.1% מסך הנכסים נכון ליום 30.09.2016), אשר מוערך על-ידי מידרוג כפחות יציב לאורך המחזור הכלכלי (אולם תומך בהתאמת מח"מ טובה יותר בין נכסים להתחייבויות) ונכסים נזילים בשיעור מהותי (כ-29.7% מסך הנכסים, ליום 30.09.2016). יציין, כי הבנק דיווח על עמידה ביחס כיסוי נזילות (LCR) גבוה משמעותית (129.7%, נכון ליום 30.09.2016) מהנדרש לפי הנחיות ב"י לינואר 2017 (100%) וגבוה ביחס למערכת הבנקאית, עובדה התומכת גם כן בפרופיל הנזילות הטוב של הבנק.

פרופיל נזילות גבוה הנתמך במבנה מקורות נח ומלאי נכסים נזילים משמעותי

מבנה המקורות של בנק דיסקונט, בדומה לכלל המערכת הבנקאית המקומית, נסמך בעיקר על בסיס פיקדונות רחב, שהפגין יציבות לאורך משברים קודמים ונובע מתרבות החיסכון במשק המקומי. פיזור הפיקדונות של הבנק מוערך על-ידי מידרוג בחיוב וכולל שיעור מהותי של פיקדונות קמעונאיים (עד מיליון ₪) המוערכים על-ידי מידרוג כיציבים יותר לאורך המחזור. בנוסף, מאופיין הבנק ביחס נוח שבין האשראי לציבור לפיקדונות הציבור, למרות צמיחה משמעותית בתיק האשראי במהלך שנת 2016, כאשר ליום ה-30.09.2016 עמד היחס על 84.5%. לפי מודל הנזילות של מידרוג, ותחת הנחות ותרחישים שונים לגבי מבנה הנכסים וההתחייבויות (לרבות ביחס לשיעור "גלגול" האשראי לציבור, יציבות הפיקדונות ויכולת המימון בשוק החוב לאורך המחזור הכלכלי, יכולת מימוש הנכסים וה-Discount הצפוי, עומק שוק ה-Repo, שמירת חובת הנזילות, קיומם של נכסים משועבדים ונכסי רמה 3 (Mark to Model)) לבנק נזילות הולמת כנגד התחייבויותיו בטווח של עד 12 חודשים קדימה ומימון יציב ההולם את היקף נכסיו הארוכים - אלו מהווים גורם חיובי בדירוג, הגם שנשחקו ביחס למועד המעקב הקודם בעקבות החלטה אסטרטגית של הבנק וניצול הזדמנות בשוק לצמיחת תיק האשראי על חשבון כרית הנזילות. כך, בתרחיש הבסיס של מידרוג ל-12 החודשים הקרובים, לבנק נכסים נזילים מההווים כ-18% מסך הנכסים; שיעור גבוה משמעותית ממשקל ההתחייבויות לז"ק מסך הנכסים של הבנק (6.8%). בנוסף, נהנה הבנק ממימון יציב והולם כנגד הנכסים הארוכים, כפי שבא לידי ביטוי בפער שבין משקל ההתחייבויות לז"א מסך הנכסים (93.2%) לבין משקל הנכסים הלא-נזילים מסך הנכסים (82%). כגורם משלים לבחינת הנזילות בוחנת מידרוג את מלאי הנכסים הנזילים של הבנק (מזומנים ופיקדונות בבנקים, אג"ח ממשלת ישראל, אג"ח ממשלת ארה"ב ואג"ח מגובה ממשלת ארה"ב) ביחס לסך הפיקדונות, אשר עמד ליום ה* 30.09.2016 על כ-34.9%, יחס טוב התומך בנזילות הטובה של הבנק. מידרוג צופה כי מבנה המקורות הנח של הבנק והנזילות הטובה ישמרו לאורך טווח הזמן הקצר והבינוני, בין היתר, נוכח הערכתנו להיעדר שינוי בתרבות החיסכון ונגישות טובה למקורות בשוק ההון המאפשרים את הארכת מח"מ המקורות (אג"ח וכתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים). אסטרטגיית הבנק ופוטנציאל הצמיחה, המוערך ע"י מידרוג בתרחיש הבסיס בתיק האשראי, אינם צפויים להשפיע באופן מהותי על מבנה המקורות, אולם צפויה המשך שחיקה מסוימת בכרית הנזילות (בהמשך לשנת 2016). כאשר הבנק מפנה נכסים נזילים על מנת לתמוך בצמיחה. בהתחשב בתרחיש זה פרופיל הנזילות ישמר, להערכתנו ברמה גבוהה וימשיך להוות גורם חיובי בדירוג הבנק.

איכות נכסים

צפי להמשך צמיחה ביחד עם שיפור מתמשך במדדי הסיכון בתיק האשראי תומכים בהעלאת הדירוג

הבנק הציג בשנים האחרונות, לרבות בשנת 2016, שיפור מתמשך באיכות תיק האשראי, שיפור התומך ביכולת השבת הרווחים העתידית של הבנק ובפוטנציאל בניית הכרית ההונית וזאת במקביל לצמיחה משמעותית בתיק בשנה וחצי האחרונות ובניגוד לשנים

קודמות, תוך המשך שינוי תמהיל התיק ומיקוד קמעונאי וללא הקלה בחיתום. מדדי הסיכון בתיק ביחד עם והכרית לספיגת הפסדים צפויים הולמים לדירוג החדש ותומכים בביצועי תיק האשראי לאורך המחזור, להערכתנו. בנוסף, ריכוזיות תיק האשראי נמצאת במגמת שיפור גם כן, בדומה למערכת ובדגש על ריכוזיות הלווים, אולם זו עדיין מוערכת על-ידי מידרוג כגבוהה ומהווה משקולת לפרופיל הסיכון של הבנק ולאיכות הנכסים. כאשר, מידרוג מצפה להמשך שיפור בסיכון זה בטווח הזמן הקצר והבינוני.

תרחיש הבסיס של מידרוג מעריך כי תיק האשראי של הבנק יוסיף לצמוח בקצב גבוה במקצת (3.0%-4.0%) מקצב צמיחת התמ"ג (כאשר הרכב הצמיחה שונה בין הסגמנטים השונים) בטווח הזמן הקצר והבינוני, תוך המשך מיקוד בסגמנטים השונים של אשראי קמעונאי (לרבות הלוואות לדיר שם לבנק נתח שוק נמוך יחסית לחלקו במערכת) ו-SME והתמקדות בלקוחות הקיימים של הבנק. צמיחה זו, נתמכת בשיפור מתמשך בהלימות ההון גם ביחס לחסם הרגולטורי, אשר היוותה מגבלה מרכזית בעבר ופגמה בגמישות העסקית. מגבלה זו קטנה משמעותית, נוכח פעולות הבנק בשנים האחרונות ובהן בניית הכרית ההונית ועצירת הצמיחה. פוטנציאל ותמהיל צמיחה זה, גם נוכח הסביבה העסקית הצפויה (הגידול הצפוי בצריכה הפרטית אם כי תמותן, מגבלות רגולטוריות בנושא ריכוזיות, מבנה התחרות הבנקאית והחופץ בנקאית והתגברות התחרות בכלל הסגמנטים), אסטרטגיית הבנק ושיפור ביכולת הביצוע ובתרבות הארגונית, להבנתנו, תוך שמירה על חיתום הולם מהווה גורם חיובי להמשך שיפור הפרופיל העסקי, בניית כרית הרווחיות וההון ועל כן תומכת גם בדירוג החדש.

בדומה לכלל המערכת, תיק האשראי של הבנק מאופיין בריכוזיות לווים וענפית גבוהות, המושפעות גם מהיעדר פיזור גיאוגרפי, מאפיינים מבניים של השוק המקומי וריכוזיות תיק האשראי העסקי. המתאמים החיוביים בינו לבין הסביבה הכלכלית ובין מרכיביו השונים, עלולים לפגום באיכות הנכסים וביכולת השבת הרווחים העתידיים של הבנק, מעבר לתרחיש הבסיס שלנו, במידה של קשיים לא צפויים בסביבה העסקית.

כאמור, הבנק ממשיך להקטין את החשיפה לסגמנט העסקי, תוך המשך הטיית התיק לסגמנטים מפוזרים יותר (משקי בית ועסקים קטנים מהווים כ-61.3% מתיק האשראי נכון ליום 30.09.2016 בהשוואה ל-46% בשנת 2010). להערכת מידרוג, הצמיחה המשמעותית באשראי לדיר (תוך פתיחת המרווחים) ובאשראי הצרכני, בבנק ובפרט ובמערכת הבנקאות כולה, אשר לוותה בעלייה כוללת ברמת המינוף הכוללת של משקי הבית ועל כן גם ברמות הסיכון, מהווה מוקד סיכון מתפתח, הגם שסיכון זה מוערך על-ידי מידרוג כנמוך לעת עתה בשל מינוף סביר (גם בהשוואה בינלאומית) ותהליכי חיתום שמרניים יחסית לתומכים באיכות תיק האשראי. החשיפה לשלושת הענפים הגדולים ביותר (נדל"ן, מסחר ותעשייה) נמצאת במגמת שיפור (40.2% מסך החובות נכון ליום 30.09.2016, בהשוואה ל-42.4% ו-44.1% בשנים 2014 ו-2013), אם כי זו עדיין גבוהה, כאשר ההטרוגניות של ענפי המסחר והתעשייה ממתנים במעט את סיכון הריכוזיות האמור, כמו גם הקשחת הליכי חיתום ומתן אשראי לסקטור העסקי.

למרות השיפור המתמשך במדדי הריכוזיות (בדגש על ריכוזיות הלווים), כאמור, זו עדיין מוערכת על-ידי מידרוג כגבוהה ומגבירה את החשיפה לסיכון של הפסדים בלתי-צפויים, בעיקר כאשר כריות הספיגה כנגדה אינן בולטות לטובה.

כך, יחס היקף החובות של הענף הגדול ביותר (בינוני ונדל"ן) יחסית להון הליבה עמדה על 167% ואילו ריכוזיות הלווים ביחס להון הליבה ירדה לטווח של 90%-100%, נכון למועד הדוח. יחסים אלו מהווים משקולת לדירוג הבנק ופוגמים ביכולתו להתמודד עם התממשות סיכונים סיסטמטיים, למרות השיפור המתמשך בחשיפה ללווים גדולים. להערכת מידרוג, בטווח הזמן הקצר והבינוני לא צפוי שיפור מהותי במדדים אלו (למרות צפייתנו לשיפור מסוים כתוצאה מהמשך גידול בכריות הספיגה), ללא פגיעה באיכות האשראי וביכולת השבת הרווחים. יש לציין, כי החשיפה לענף הגדול ביותר - ענף הנדל"ן, המאופיין בסיכון גבוה יחסית, נוכח מאפיינים הומוגניים (כ-16.8% מסך החובות בבנק דיסקונט נכון ליום 30.09.2016, לעומת ממוצע של כ-15.5% בקבוצת ההשוואה, בניטרול בנק מזרחי טפחות, לאותו מועד) נמוכה ביחס לקבוצת ההשוואה בעיקר בשל תיק משכנתאות בהיקף נמוך יחסית (חובות ענף הנדל"ן וחובות בגין הלוואות לדיר מהווים כ-35% מסך החובות של הבנק) ולמרות הצמיחה המשמעותית בתיק בשנים האחרונות, בדומה למערכת. צמיחה זו נתמכה בסביבת הריביות הנמוכה ובמקביל לשחיקה ביכולת לרכוש דירה עם עליית מחירי הדיר ובשל כך גם "זכה" הסגמנט לשורה של צעדים מאקרו יציבותיים מצד הרגולטור. להערכתנו, סיכון משמעותי לתיק המשכנתאות של הבנק יתרחש רק במקרה שבו שיעורי האבטלה ינועו לכיוון דו-ספרתי במשולב עם עלייה בסביבת הריביות, כאשר אינדיקטור מקדים לכך יהיה

שחיקה בביצועי המגזר העסקי. בשוק הדיור קיימת בעיה מבנית של עודף מצבר משמעותי של ביקוש על ההיצע, הממתן את הסיכון לירידת מחירי הדירות ופגיעה בשווי הביטחונות בטווח הזמן הקצר. בנוסף, הסיכון האמור ממותן גם בשל תהליכי חיתום שמרניים בבנק, המשתקפים במדדי מינוף ויכולת החזר (הנגזרים גם מהוראות רגולטוריות של ב"י) טובים יחסית.

מדדי הסיכון בתיק האשראי של הבנק, ובהם שיעור החובות הבעייתיים לסך התיק ובעיקר שיעור החובות הפגומים והחובות שאינם מבצעים (NPL), בעלי רמת החומרה הגבוהה ביותר, לסך התיק, נמצאים במגמת שיפור מתמשכת גם נוכח מחיקות משמעותיות בשנים האחרונות, ותומכים בהעלאת הדירוג (כ-1.8% ו-1.5% נכון ליום 30.09.2016). יחסים אלו גוזרים יחס כיסוי טוב (יתרת הפרשה לסך החובות הפגומים וחובות בפיגור מעל 90 יום), אשר עמד על כ-74.0%, נכון ליום 30.09.2016, מאפשר לבנק גמישות טובה בניהול תיק האשראי ותומך ביכולת השבת הרווחים לאורך המחזור הכלכלי.

מידרוג בוחנת את התפתחות איכות תיק האשראי של הבנק בטווח הזמן הקצר והבינוני גם על בסיס אינדיקטורים מאקרו-כלכליים מובילים (ובהם מדד אמון הצרכנים, המדד המשולב ומדד מנהלי הרכש)³, אשר מצביעים על יציבות יחסית (משתנה בין הסגמנטים השונים של תיק האשראי) באיכות התיק בטווח הזמן הקצר עם לחץ מסוים על המגזר העסקי, כאשר לאורך המחזור הבנק הצפוי להציג מדדי סיכון הולמים לדירוג, גם נוכח שינוי תמהיל התיק. בתרחיש הבסיס שלנו לשנת 2017, אנו מניחים, כי שיעור הוצאות להפסדי אשראי לסך תיק האשראי לציבור שינוע בטווח שבין 0.3%-0.4% גם נוכח התמתנות בשיעורי הגבייה (recovery).

תרחיש הבסיס של מידרוג לגבי איכות תיק האשראי של הבנק מבוסס על מספר השפעות אקסוגניות מאקרו-כלכליות, ובהן:

- צמיחה של כ-3.1% בתמ"ג בשנת 2017 והתמתנות קצב גידול הצריכה הפרטית.
- שיעור אבטלה נמוך ויציב יחסית.
- המשך סביבת ריבית נמוכה ועליית ריבית שולית ברבעון האחרון של שנת 2017, תוך תלילות העקום.
- אינפלציה צפויה נמוכה, כפי שנגזר מהריביות הפנימיות של חמשת הבנקים הגדולים.
- המשך תחרות מצד שוק החוב החוץ-בנקאי בתיק העסקי. הגדלת היצע האשראי בתחום הקמעונאי בעקבות מאמצים רגולטוריים בטווח הזמן הבינוני לא נלקחה בחשבון במסגרת תרחיש הבסיס.

תיק ניירות ערך ברמת סיכון נמוכה יחסית

תיק ניירות הערך של הבנק מהותי ומהווה כ-17.6% מסך הנכסים, ליום ה-30.09.2016 (בהשוואה ל-19.0% לתקופה המקבילה אשתקד) ומאופיין ברמת סיכון (אשראי) ההולמת לדירוג, נוכח מרכיב מהותי של אג"ח ממשלת ישראל (61%) ואג"ח מגובה משכנתאות בערבות ממשלת ארה"ב (21%). היקף התיק המשמעותי תומך מחד בפיזור הנכסים, ניהול המקורות והחשיפות, אולם חושף את הבנק לסיכונים שוק ובפרט לסיכונים שעי"ח ולסיכון ריבית על גוניה, סיכון המועצם בסביבת הריבית הנוכחית והצפויה. יש לציין, כי תיאבון סיכון השוק של הבנק מוערך על-ידי מידרוג כנמוך יחסית, כפי שבא לידי ביטוי במגבלות VaR שמרניות יחסית.

כריות ההון והרווחיות

כרית ההון הולמת לדירוג החדש, תומכת בגמישות העסקית וסופגת הפסדים בצורה טובה, צפי להמשך חיזוק כרית ספיגת הפסדים בטווח הזמן הקצר והבינוני

בנק דיסקונט מציג מגמה מתמשכת של שיפור ביחסי הלימות ההון עקב בניית הכרית ההונית ע"י צבירת רווחים, היעדר חלוקת דיבידנדים ולאחרונה אף גיוס הון בהיקף של כ-760 מיליון ₪ (בהנחה של מימוש מלא של כתיב האופציה שהונפקו). בנוסף, נתמך היחס באופטימיזציה, ניהול וצמצום נכסי הסיכון. שיפור הכרית ההונית, תמך כאמור בצמיחה המשמעותית בתיק האשראי בשנה וחצי האחרונות. הלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק, כרית הספיגה המרכזית של הפסדים בלתי-צפויים, עמדה על כ-9.8% נכון ליום 30.09.2016 (ביחס לממוצע של כ-10.2% בקבוצת ההשוואה לאותו מועד) ובפער סביר של 0.65 נקודות אחוז מעל היעד הרגולטורי

³ לפירוט אודות האופן שבו מידרוג בוחנת את איכות הנכסים של המערכת הבנקאית, ראו: אינדיקטורים מובילים לבחינת איכות הנכסים של המערכת הבנקאית המקומית - דוח מיוחד, ינואר 2015. הדוחות מפורסמים באתר מידרוג www.midroog.co.il

הסופי של הבנק לינואר 2017 (9.15%). פער זה מהווה גורם חיובי בדירוג ומשפיע לחיוב על הגמישות העסקית של הבנק ועל פוטנציאל הצמיחה שלו. רמת המינוף של הבנק, הנמדדת ביחס הון עצמי לסך מאזן, נמצאת גם-כן במגמת שיפור (6.6% נכון ליום 30.09.2016, בהשוואה ל-6.5% ו-6.1% בשנים 2015 ו-2014, בהתאמה), ותומכת בהמשך שיפור פרופיל הסיכון של הבנק.

מידרוג בחנה מספר תרחישי לחץ (חלקם הוליטיים) בדרגות חומרה משתנות לגבי כריות ספיגת הפסדים של הבנק ביחס לפרופיל הסיכון שלו, תוך הנחת שיעורי PD ו-LGD משתנים בענפי המשק השונים ובתרחישים השונים, חשיפה לסיכונים שוק, בניית ההון העצמי ע"י רווחים מוגבלים המותאמים לתרחיש וחלוקת דיבידנד מתונה בחלק מהתרחישים. הלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק נעה בטווח שבין 8.9% בתרחיש הקל ו-7.2% בתרחיש הקיצון (בהשוואה ל-8.6% ו-6.7% במועד המעקב הקודם), מאפשרת לבנק לספוג הפסדים בלתי-צפויים ותומכת ביציבותו לאורך המחזור הכלכלי. השיפור ביכולת ספיגת הכרית ההונית את תרחישי הקיצון מהווה גורם חיובי לדירוג ותומכת גם כן בהעלאת הדירוג.

מידרוג צופה כי יחסי הלימות הון ישמרו על יציבות מסוימת ואף ימשיכו להשתפר בשוליים בטווח הזמן הקצר והבינוני כתוצאה מהגורמים הבאים: (1) רווחים צבורים; (2) המשך שינוי וניהול היקף ותמהיל נכסי הסיכון, תוך המשך שימוש בכלים להפחתת נכסי סיכון; (3) גידול של כ-3.0%-4.0% בהיקף נכסי הסיכון; (4) תרחיש הבסיס לוקח בחשבון אפשרות לחלוקת דיבידנד מתונה (עד 15% מהרווח הנקי) החל משנת 2017; (5) גיוס חוב נחות מוכר לצורך באזל III בטווח הזמן הקצר.

רווחיות הבנק נמוכה יחסית לדירוג ומוגבלת על-ידי יעילות תפעולית נמוכה, למרות צפי לשיפור בטווח הזמן הבינוני

רווחיות הבנק נמוכה יחסית לדירוג ולקבוצת ההשוואה ומוגבלת על-ידי מבנה הוצאות קשיח, בדומה למערכת. שיעורי הרווחיות של הבנק מהווים משקולת לדירוג ואינם מהווים כרית ביטחון מספקת יחסית לדירוג הנוכחי באשר ליכולת ספיגת הפסדים של הבנק. הבנק מציג תשואת ליבה על נכסי סיכון נמוכה יחסית לקבוצת ההשוואה (1.11% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 בהשוואה ל-1.46% בקבוצת ההשוואה לאותו מועד). הבנק מציג תשואה על הנכסים נמוכה ותנודתית יותר ממוצע קבוצת ההשוואה וללא מגמה מובהקת לאורך זמן. כאשר, לבנק מרווח פיננסי עודף לאורך זמן ביחס למתחרים העיקריים, אשר הוגבל ע"י שיעור הוצאות להפסדי אשראי גבוה ביחס לקבוצת ההשוואה בעבר, אולם השיפור המתמשך באיכות התיק, כמו גם גבייה משמעותית תרמו לשיפור ביחס זה בשלוש השנים האחרונות. לבנק שיעור ההכנסות מעמלות סביר, אשר לגישת מידרוג מהוות הכנסות חוזרות (למעט עמלות משוק ההון), אשר חשופות פחות לגורמים אקסוגניים מאקרו-כלכליים (כמו שיעור הריבית), הדומה לקבוצת ההשוואה, כאשר יחס היעילות התפעולית של הבנק נמוך ביחס לקבוצת ההשוואה וכן ביחס לדירוג ומגביל מאוד את שיעורי הרווחיות.

פוטנציאל שיפור הרווחיות מוסיף להוות האתגר המרכזי של הבנק, בין היתר, בשל הסביבה העסקית המאתגרת, כאשר, בדומה למערכת, גורמים רבים בצד ההכנסות הינם אקסוגניים לבנק. להערכת מידרוג, הכלי המרכזי של הבנק לשיפור הרווחיות הינו המשך הטיפול במבנה ההוצאות, זחילת השכר בחברות הקבוצה והפריין הנמוך לעובד, כאשר הצמיחה הצפויה בתיק האשראי צפויה לתרום לשיפור מסוים בהיקף הרווח. הבנק סיים לאחרונה יישום של תכנית התייעלות משמעותית, אשר במסגרתה פורשו כ-1,000 עובדים במהלך השנים 2014-2015 והחל, במהלך שנת 2016, ביישום תכנית התייעלות נוספת הכוללת פרישה מוקדמת של כ-500 עובדים במהלך 5 השנים הקרובות (כ-300 מתוכם בשנת 2016), כאשר לבנק יש פוטנציאל להמשך התייעלות, נוכח פרישה טבעית צפויה של עוד 500 עובדים לצד ביטול משרות של עובדים זמניים. סה"כ, החל משנת 2014 ועד לשנת 2021 צפוי הבנק לצמצם את כ"א בכ-2,000 משרות, המהוות כ-20% מכ"א בקבוצה. בנוסף, במסגרת הסכם השכר החדש שנחתם לאחרונה קטן שיעור הטייס האוטומטי האפקטיבי בבנק סולו, אולם הוא עדיין משמעותי (גם ביחס לאינפלציה הצפויה) ושופרה גמישות ההנהלה ביכולת ניהול כ"א ובפרט בנושא ניוו עובדים. יישומה המוצלח של תכנית התייעלות בשנים 2014-2015, אשר הובילה לקיפאון בהיקף ההוצאות לאורך התקופה הנ"ל (בניטרול רכיבים חד-פעמיים) ומשתקפת בירידה ביחס ההוצאות לנכסים (2.7% לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30.09.2016, לעומת 3.0% בשנת 2013), בנוסף לתכנית הנוכחית וחתירת הסכם השכר החדש מצביעות בהמשך להערכתנו הקודמת על שיפור ביכולת הביצוע של הבנק ובתרבות הארגונית והינן חיוניות לשיפור כרית הרווחיות, בטווח הזמן הקצר והבינוני לאור המשך לחץ על בסיס ההכנסות. המשך התפתחותו של המודל העסקי של הבנק (מעבר לערוצים ישירים, אופטימיזציה של הסינפיים,

רכש וכ"א) נלקחה גם כן בתרחיש הבסיס של מידרוג ובפרט המשך התכנית לצמצום מצבת ושטחי הסניפים במקביל לפיתוח ערוצים ישירים.

להערכת מידרוג, חרף תכנית ההתייעלות האמורה, יחסי הרווחיות של הבנק לאורך המחזור הכלכלי יוותרו נמוכים יחסית לדירוג, כאשר תשואת הליבה על נכסי הסיכון והתשואה על נכסי הסיכון צפויות לנוע לאורך המחזור הכלכלי בטווח של 0.9%-1.3% ו-0.2%-0.5%, בהתאמה. ההנחות המרכזיות במסגרת תרחיש הבסיס של מידרוג לגבי רווחיות הבנק הן: (1) צמיחה בתיק האשראי בשיעור שנתי של 3%-4%, בעיקר אל מול בסיס הלקוחות הקיים. תחרות גבוהה בסקטור העסקי והמשך תחרות בסקטור הקמעונאי; (2) היתכנות גבוהה לעלייה בעלות המקורות הארוכים המוכרים לצורך באזל III; (3) המשך סביבת ריבית נמוכה לפחות עד לרבעון אחרון של שנת 2017 ועלייה איטית בלבד לאחר מכן, הגוזרת המשך לחץ על המרווח הפיננסי, לצד המשך התמקדות באשראי הקמעונאי והאשראי לעסקים זעירים, קטנים ובינוניים (SME), המאופיינים במרווח גבוה יותר; (4) הפסדי אשראי בשיעור של 0.4%-0.3%, כנזכר לעיל; (5) המשך זחילת בסיס הוצאות ("טייס אוטומטי") בהתאם להסכמי השכר בחברות הקבוצה והסכם השכר החדש בבנק דיסקונט לצד השפעה מקזזת של צמצום מס' המשרות בהתאם לתכנית ההתייעלות וצמצום הוצאות בגין ניהול מערך הסינוף, כמתואר לעיל.

בתרחיש זה, תשואת הליבה על נכסי הסיכון והתשואה על נכסי הסיכון צפויות לעמוד להערכתנו על כ- 1.2% ו- 0.5% בהתאמה בשנת 2017.

נחיתות מבנית

בהתאם למתודולוגיה של מידרוג דירוג החוב הנדחה של הבנק ביחס לאיתנות הפיננסית הפנימית מותאם לפי המאפיינים הספציפיים של מכשירי החוב השונים ומיקומם על סולם שבין חוב להון - בדגש על מידת הנדחות של המכשירים השונים ומנגנוני ספיגת הפסדים, באם יש. בנוסף נבחנת הסבירות שמכשירים אלו ייהנו מתמיכה חיצונית.

10

תמיכת מדינה

דירוג הפיקדונות והחוב הבכיר זוכים להטבה של 2 רמות דירוג (נוטשים) מעל האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק, בהתאם למודל ה-JDA של מידרוג ומוצבים על דירוג של Aaa.il. הטבה זו נגזרת מהערכתנו להסתברות גבוהה לתמיכה חיצונית בבנק במידת הצורך, נוכח היותו בעל חשיבות מערכתית, חיוני לתפקודה השוטף של הכלכלה הישראלית ובשל הסתברות גבוהה לסיכון הדבקה בתוך המערכת המקומית. בנוסף, מדינת ישראל הוכיחה בעבר נכונות לתמיכה בבנקים כושלים ואנו לא מניחים שינוי במדיניות זו לגבי פיקדונות וחוב בכיר.

דירוג החוב הנחות הקיים בבנקים שאינו מוכר לצורך באזל III מוסיף אף הוא ליהנות מהנחת תמיכה גבוהה מצד המדינה, כאשר להבנתו קטנה אי הודאות בנוגע לתמיכת המדינה בחובות אלה ועל כן אופק הדירוג הינו יציב. בישראל לא נצפה שינוי משמעותי בפרדיגמת התמיכה המערכתית לאורך השנים האחרונות. עד כה, הרגולטורים בישראל לא נאלצו להתמודד עם תרחישי לחץ משמעותיים במערכת הבנקאות ובניגוד לאזורים אחרים בעולם, לא בוצעה חקיקה ולא ניתנו הוראות שעלולות להשתמע כי חל שינוי בסיכון של החוב הנחות מנקודת מבט משפטית. כאשר, להבנתנו המלצות הועדה לטיפול בבנקים כושלים לא צפויות להכיל כפיית הפסדים (Bail-In) על חובות נחותים ישנים (אינם מוכרים לצורך באזל III), גם מתוך רצון לשימור אמון הציבור, אשר השקיע בעבר במכשירים אלה מתוך הנחת תמיכה ובשל היות אגרות החוב בעלות מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (COCO) כלי הגיוס היחיד של חוב נחות בעתיד לבוא תוך פירעון עיתי של החובות הישנים.

בנוסף יש לציין, כי הנחת התמיכה החיצונית לאורך כל מבנה ההתחייבויות (ללא COCO) מבוססת על הסיבות הבאות: חשיבות גבוהה של המערכת הבנקאית לכלכלה המקומית והצורך בשמירת יציבותה; ריכוזיות הגבוהה של המערכת הבנקאית והפיננסית; קישוריות גבוהה יחסית בין המערכת הבנקאית לגופים מוסדיים; היותה של המערכת הפיננסית המקומית ספק אשראי מרכזי לממשלה; אי-ודאות מסוימת בנוגע להתנהגות ואמון בעלי החוב השונים ביחס לכפיית הפסדים קרוב לנקודת הכשל בהיעדר ניסיון קודם.

אופק הדירוג

גורמים אשר יכולים להוביל להעלאת הדירוג:

- שיפור משמעותי ברמת הרווחיות ויציבותה לאורך זמן
- הקטנה משמעותית של ריכוזיות לווים וענפית

גורמים אשר יכולים להוביל להורדת הדירוג:

- פגיעה במעמד הבנק במפת הבנקאות המקומית
- שחיקה בכריות הרווחיות והון

אודות הבנק

בנק דיסקונט לישראל בע"מ הינו בנק מסחרי, המספק שירותי בנקאות מגוונים בישראל ובחו"ל ללקוחות קמעונאיים, עסקיים ומסחריים. לבנק חברות בנות ומוחזקות, בישראל ובחו"ל, המהוות יחד את קבוצת דיסקונט. קבוצת דיסקונט היא הקבוצה הבנקאית הרביעית בגדולה במונחי סך נכסים. פעילות קבוצת דיסקונט בישראל מתבצעת באמצעות רשת סניפים בפריסה ארצית. הבנק מחזיק חברה בנקאית בבעלות מלאה, בנק מרכנתיל דיסקונט וכן מחזיק בפעילות בנקאית בחו"ל, המתבצעת באמצעות IDB ניו-יורק, בנק מסחרי המתמקד בתחום הבנקאות הפרטית בארה"ב. חברות בנות נוספות הן: דיסקונט ישראל שוקי הון השקעות בע"מ (100%), זרוע הקבוצה בתחום ההשקעות הריאליות ופעילות חיתום; תכלית דיסקונט ניהול תיקים (100%) זרוע העוסקת בניהול השקעות עבור לקוחות פרטיים וחברות.

פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעת באמצעות החזקה (71.8%) בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כא"ל).

הבנק בבעלות הציבור, ללא גרעין שליטה החל מיום 3.12.2013.

11

אגרות החוב במחזור המדורגות על ידי מידרוג:

מועד פירעון סופי	אופק דירוג	דירוג	מספר נייר ערך	סדרת אג"ח
09/03/2017	יציב	Aa2.il	7480072	ח'
31/08/2017	יציב	Aa2.il	7480106	ט'
29/10/2022	יציב	Aa2.il	7480049	ד'
31/03/2018	יציב	Aa2.il	7480015	א'
07/03/2019	יציב	Aa2.il	7480031	ה'
30/11/2019	יציב	Aa2.il	7480023	ב'
01/01/2106	יציב	A1.il (hyb)	6910095	א'

דוחות קשורים

[בנק דיסקונט בע"מ - מעקב, אוקטובר 2015](#)

[ייצוב אופק הדירוג לחוב הנחות במערכת הבנקאות המקומית - דוח מיידי, דצמבר 2016](#)

[מתודולוגיה לדירוג בנקים - דוח מתודולוגי, פברואר 2016](#)

[מודל לניתוח חדלות פירעון משותפת \(JDA\), מרץ 2016](#)

[בחינת הנחת התמיכה בחוב הנחות במערכת הבנקאות - דוח מיוחד, ינואר 2014](#)

[סולמות והגדרות הדירוג של מידרוג](#)

הדוחות מפורסמים באתר מידרוג www.midroog.co.il

מידע כללי

19.12.2016	תאריך דוח הדירוג:
12.10.2015	התאריך האחרון שבו בוצע עדכון הדירוג:
22.12.2005	התאריך שבו פורסם הדירוג לראשונה:
בנק דיסקונט בע"מ	שם יוזם הדירוג:
בנק דיסקונט בע"מ	שם הגורם ששילם עבור הדירוג:

מידע מן המנפיק

מידרוג מסתמכת בדירוגיה בין השאר על מידע שהתקבל מגורמים מוסמכים אצל המנפיק.

סולם דירוג מקומי לזמן ארוך

Aaa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Aaa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה ביותר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
Aa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Aa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה מאד יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
A.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים A.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
Baa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Baa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי בינוני יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם עלולים להיות בעלי מאפיינים ספקולטיביים מסוימים.
Ba.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Ba.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים.
B.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים B.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש מאוד יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים משמעותיים.
Caa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Caa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש ביותר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים משמעותיים ביותר.
Ca.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Ca.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש באופן קיצוני והם קרובים מאוד למצב של כשל פירעון עם סיכויים כלשהם להחזר קרן וריבית.
C.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים C.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי החלש ביותר ובדרך כלל הם במצב של כשל פירעון עם סיכויים קלושים להחזר קרן וריבית.

הערה: מידרוג משתמשת במשתנים מספריים 1,2,3 בכל אחת מקטגוריות הדירוג מ-Aa.il ועד Caa.il המשתנה '1' מציין שאגרת החוב מצויה בקצה העליון של קטגוריית הדירוג שאליה היא משתייכת, המצוינת באותיות. המשתנה '2' מציין שהיא נמצאת באמצע קטגוריית הדירוג ואילו המשתנה '3' מציין שאגרת החוב נמצאת בחלק התחתון של קטגוריית הדירוג שלה, המצוינת באותיות.

© כל הזכויות שמורות לחב' מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג").

למידרוג יש זכויות יוצרים במסמך זה, לרבות בפסקה זו, והינו מוגן על ידי זכויות יוצרים ודיני הקניין הרוחני. אין להעתיק, לצלם, לשנות, להפיץ, לשכפל, לתרגם או להציג מסמך זה למטרה כלשהי, מסחרית או אחרת, ללא הסכמת מידרוג מראש ובכתב.

אזהרה הנוגעת למגבלות הדירוג ולסיכויי הסתמכות על דירוג וכן אזהרות והסתייגויות בנוגע לפעילות של מידרוג בע"מ ולמידע המופיע באתר האינטרנט שלה.

דירוגי מידרוג ו/או פרסומיה הנם בגדר חוות דעת סובייקטיביות, הנכונים למועד פרסומם (וכל עוד מידרוג לא שינתה את הדירוג או הפסיקה אותו) ביחס לסיכון האשראי היחסי העתידי של ישויות, ביחס להתחייבויות אשראי, לחובות ו/או למכשירים פיננסיים דמויי חוב. פרסומי מידרוג יכולים לכלול גם הערכות המבוססות על מודלים כמותיים של סיכויי אשראי, וכן חוות דעת נלוות ששימשו אותה בתהליך הדירוג. דירוגי מידרוג ופרסומיה אינם מהווים הצהרה בדבר נכונותן של עובדות במועד הפרסום או בכלל. מידרוג עושה שימוש בסולמות דירוג לשם מתן הערכות יחסיות של סיכויי אשראי ו/או של ישויות ו/או מכשירים פיננסיים בהתאם להגדרות המפורטות בסולם עצמו. יובהר כי הבחירה בסימול כמשקף סיכון אשראי משקפת אך ורק הערכה יחסית של סיכון זה. מידרוג מגדירה סיכון אשראי כסיכון לפיו ישות עלולה שלא לעמוד בהתחייבויותיה החוזיות הפיננסיות למועד פירעון, וכן כל הפסד כספי משוער במקרה של כשל פירעון. דירוגי מידרוג אינם מתייחסים לכל סיכון אחר, כגון סיכון המתייחס לנזילות, לערך השוק, לשינויים בשערי ריבית, לתנודתיות מחירים או לכל גורם אחר המשפיע על שוק ההון.

הדירוגים המונפקים על ידי מידרוג ו/או פרסומיה אינם מהווים המלצה לרכישה, החזקה ו/או מכירה של אגרות חוב ו/או מכשירים פיננסיים אחרים ו/או כל השקעה אחרת ו/או להימנעות מכל אחת מפעולות אלו.

כמו כן, הדירוגים המונפקים על ידי מידרוג ו/או פרסומיה אינם מהווים ייעוץ השקעות או ייעוץ פיננסי, וכן אין בהם משום התייחסות להתאמה של השקעה כלשהי למשקיע מסוים או המלצה להשקעה מכל סוג שהוא בהסתמך על הדירוג. מידרוג מנפיקה דירוגים תחת ההנחה שכל העושה שימוש במידע המפורט על ידה ובדירוגים וכל משקיע ינקוט זהירות ראויה ויבצע את כל הבדיקות המתאימות והנדרשות בעצמו ו/או באמצעות אנשי מקצוע המוסמכים לכך, על מנת להעריך בעצמו את הכדאיות של כל השקעה בכל מכשיר פיננסי שהינו שוקל לרכוש, להחזיק או למכור. על כל משקיע להסתייע בייעוץ מקצועי בקשר עם השקעותיו, עם הדין החל על ענייניו ו/או עם כל עניין מקצועי אחר. כל דירוג או חוות דעת אחרת שמעניקה מידרוג צריכה להישקל כמרכיב בודד בכל החלטת השקעה הנעשית על ידי משתמש במידע הכלול במסמך זה או על ידי מי מטעמו ועל ידי כל משקיע, ובהתאם לכך, כל משתמש במידע הכלול בדירוגי מידרוג ו/או בפרסומיה ו/או באמור במסמך זה וכל משקיע חייב ללמוד ולבצע הערכה של כדאיות ההשקעה מטעמו לגבי כל משקיע, ערב, אגרת חוב או מכשיר פיננסי אחר שבכוונתו להחזיק, לרכוש או למכור. "משקיע" - משקיע במכשיר פיננסי שנקבע לגבי דירוג או במכשיר פיננסי של תאגיד מדורג.

כל המידע הכלול בדירוגי מידרוג ו/או בפרסומיה, ואשר עליו היא הסתמכה (להלן: "המידע"), נמסר למידרוג על ידי מקורות מידע הנחשבים בעיניה אמינים, ובין השאר על ידי הישות המדורגת, מידרוג איננה אחראית לנכונותו והוא מובא כפי שהוא נמסר על ידי אותם מקורות מידע. מידרוג נוקטת בכל האמצעים הסבירים להבנתה כדי שהמידע יהיה באיכות ובהיקף מספקים וממקורות הנחשבים בעיניה אמינים, לרבות תוך הסתמכות על מידע שהינה מקבלת מצדדים שלישיים בלתי תלויים, אם וכאשר הדבר מתאים, אולם מידרוג איננה גוף המבצע ביקורת ולכן היא איננה יכולה לאמת או לתקף את המידע.

סקירות כלליות אשר מפורסמות על ידי מידרוג אינן מיועדות לשמש לשם הערכה של השקעה כלשהי, אלא לשם העברת ידע כללי ו/או נתונים המצויים בחזקת מידרוג, במגבלות האמור לעיל לגבי המידע ששימש בהכנתן. אין באמור בסקירות אלה כדי להוות חלק מהתודולוגיה על פיה עובדת מידרוג. מידרוג רשאית לסטות מן האמור בסקירה כללית ולשנות את עמדתה לגבי האמור בה בכל עת. אין לראות, להתייחס או להסתמך על האמור בסקירה כללית כאל חוות דעת או ייעוץ מכל סוג שהוא. סקירה כללית איננה מהווה חלק מהמתודולוגיה המקצועית של מידרוג, היא משקפת את דעתו האישית של כותב המסמך ואיננה משקפת בהכרח את דעתה של מידרוג.

בכפוף לאמור בכל דין, מידרוג, הדירקטורים שלה, נושאי המשרה שלה, עובדי החברה ו/או כל מי מטעמה שיהיה מעורב בדירוג, לא יהיו אחראים מכוח הדין כלפי כל אדם ו/או ישות, בגין כל נזק ו/או אובדן ו/או הפסד, כספי או אחר, ישיר, עקיף, מיוחד, תוצאתי או קשור, אשר נגרם באופן כלשהו או בקשר למידע או לדירוג או להליך הדירוג, לרבות בשל אי מתן דירוג, גם אם נמסרה להם או למי מטעמם הודעה מראש בדבר האפשרות להתרחשותו של נזק או אובדן או הפסד כאמור לעיל, לרבות, אך לא רק, בגין: (א) כל אובדן רווחים, לרבות בשל אובדן הזדמנויות השקעה אחרות; או (ב) כל הפסד או נזק הנגרם כתוצאה מהחזקה ו/או רכישה ו/או מכירה של מכשיר פיננסי, בין אם הוא היה נושא דירוג אשראי מסוים שהונפק על ידה של מידרוג ובין אם לאו; (ג) כל הפסד ו/או אובדן ו/או נזק, אשר נגרמו, בין השאר אך לא רק, כתוצאה או בקשר עם רשלנות (להוציא מרמה, פעולה בזדון או פעולה אחרת שהדין אינו מתיר לפטור מאחריות בגינה), מצדם של דירקטורים, נושאי משרה, עובדים ו/או מי מטעמה של מידרוג, בין אם היתה מודעת ובין אם לאו, בין במעשה ובין במחדל.

מידרוג מצהירה בזאת, שרוב המנפיקים של המכשירים הפיננסיים המדורגים על ידה או שבקשר עם הנפקתם נערך הדירוג, התחייבו לשלם למידרוג עבור הדירוג, טרם ביצוע הדירוג. מידרוג מקיימת מדיניות ונהלים ביחס לעצמאות הדירוג ותהליכי הדירוג.

מידרוג הינה חברת בת של מודי'ס Moody's (להלן: "מודי'ס"), המחזיקה ב-51% ממניות מידרוג. יחד עם זאת, תהליכי הדירוג של מידרוג הינם עצמאיים ונפרדים מאלה של מודי'ס, ואינם כפופים לאישורה של מודי'ס. למידרוג יש מדיניות ונהלים משלה וועדת דירוג עצמאית בשיקול דעתה ובהחלטותיה. דירוג שמידרוג הנפיקה עשוי להשתנות כתוצאה משינויים במידע שעליו התבסס הדירוג ו/או כתוצאה מקבלת מידע חדש ו/או מכל סיבה אחרת. עדכונים ו/או שינויים בדירוגים מופיעים באתר האינטרנט של מידרוג שכתובתו: <http://www.midroog.co.il>. כמו כן, ניתן לפנות לאתר לשם קבלת מידע נוסף על נהלי מידרוג ו/או על עבודת ועדת הדירוג שלה.